MAATALOUS

Afrikkalainen sikarutto koko kansantalouden uhka

Vaarallinen eläintauti ei toistaiseksi ole levinnyt Suomeen. Uhka on kuitenkin suuri ja ilmeinen.

Afrikkalainen sikarutto (ASF) ei tartu ihmisiin, mutta Suomeen iskiessään tauti keikuttaisi sikaketjun lisäksi koko kansantaloutta.

Vaakalaudalla ovat tautitilan talouden lisäksi teurastamon ja lihateollisuuden toiminta ja työpaikat.

”Taudinpurkauksen koosta riippuen sikaketjulle aiheutuisivat 7,5–38 miljoonan euron tappiot”, kertoo ylitarkastaja **Miia Kauremaa** Elintarviketurvallisuusvirasto Evirasta.

Kustannuksia kertyy tartuntatilan kaikkien sikojen lopettamisesta, ruhojen hävittämisestä ja tuotantotilojen puhdistamisesta.

Tautitilan ympärille määrätään rajoitusvyöhykkeet, jotka rajoittavat siellä sijaitsevien sikatilojen eläinten kuljettamista. Niitä ei esimerkiksi saa kuljettaa ilman poikkeuslupaa teurastettaviksi, mistä seuraa häiriöitä liharaaka-aineketjuun ja tuotteiden valmistukseen.

Lisäksi afrikkalainen sikarutto sulkee rajat suomalaiselta sianlihan- ja sianlihatuotteiden vienniltä EU:n ulkopu olelle.

Tauti leviää Viron villisioissa

Suomessa varaudutaan ASF:n tuloon. Erityisen huolissaan ollaan Baltian, erityisesti Viron, tilanteesta.

”Afrikkalaista sikaruttoa on Viron villisioissa valtavasti”, Kauremaa kuvailee.

Kotisikojen tilanne näyttäisi olevan rauhoittumassa: tuorein tartunta etelänaapurissa todettiin syyskuun lopulla.

Tauti on tähän mennessä tavattu 18 sikalassa. Niistä kolmasosa on ollut pieniä takapihasikaloita.

Jokaisen hoidettava osuutensa torjuntatyössä

Suurin taudin leviämisriski on ihminen, joka on suoraan koskeksissa sikojen tai villisikojen kanssa.

Ihminen voi tietämättömyyttään tai välinpitämättömyyttään levittää virusta, joka on erittäin kestävä ja helposti tarttuva. Virus leviää muun muassa sairaan eläimen lihan ja siitä valmistettujen kuumentamattomien tuotteiden sekä käsittelemättömien metsästysmuistojen mukana.

Virus kykenee kulkeutumaan myös sairaan eläimen eritteiden sotkemien välineiden, vaatteiden, rehujen, kuivikkeiden ja kuljetusvälineiden mukana.

Tautisuojaus kuntoon ja metsälle vain kotimaassa

Ruttoa torjutaan parhaiten, kun jokainen hoitaa osuutensa vastuullisesti, Kauremaa painottaa.

Hän korostaa yhteistyön merkitystä erityisesti viranomaisten, eläinlääkäreiden, metsästäjien ja sianlihantuottajien välillä.

Sianlihantuottajien on hoidettava tilansa tautisuojaus ja tiedettävä, mistä taudin tunnistaa. Samat asiat on opetettava myös työntekijöille ja lomittajille.

Tautiepäilystä on heti ilmoitettava kunnaneläinlääkärille.

Metsästäjiltä Evira toivoo näytteitä kaadetuista tai kuolleina löydetyistä villisioista. Marraskuun alkuun mennessä Eviran tutkittavaksi oli lähetetty noin 130 näytettä.

Kuolleista villisioista pitää ilmoittaa kunnaneläinlääkärille.

MAIJA ALA-SIURUA

Villisianlihaa ei saa tuoda tautialueilta

Afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi EU-lainsäädäntö kieltää tartuntaa levittävien tuotteiden ja eläinten siirrot rajoitusalueilta. Niihin kuuluvat alueet, joilla tautia on todettu sekä niiden lähistöt.

Esimerkiksi villisianlihan ja siitä valmistettujen tuotteiden tuominen Suomeen on kiellettu kaikilta Baltian maiden ja Puolan rajoitusalueilta. Viron osalta kielto koskee koko manneraluetta.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira suosittelee, että villisian metsästysmatkoja ei tehtäisi maihin, jossa on todettu afrikkalaista sikaruttoa.

Kyseisistä maista ei myöskään pitäisi tuoda lainkaan villisianlihaa eikä siitä valmistettuja elintarvikkeita.

Tautialueilta ei myöskään pidä tuoda kuumentamattomia rehuja, kuten säilörehua ja heinää, eikä tuoresäilöttyä tai käsittelemätöntä satoa tuotantoeläinten, luonnonlintujen tai riistan ruokintaan.

Kuivaus ei välttämättä tuhoa virusta viljasta tai maissista.

MAIJA ALA-SIURUA

Lisää tietoa: www.evira/asf.fi, www.ett.fi ja www.riista.fi

Suomalainen peittaustutkimus: ”Ei välitöntä vaikutusta mehiläisiin”

Suomen oloissa öljykasvien neonikotinoidipeittauksella ei näytä olevan välitöntä vaikutusta mehiläisiin, kotimaiset tutkimustulokset osoittavat.

Euroopan komissio rajoitti vuonna 2013 neonikotinoidivalmisteiden käyttöä. Kylvösiementen käsittely niillä kiellettiin pölyttäjien suosimilla kasveilla, kuten rypsillä ja rapsilla.

Päätös tehtiin, koska Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto Efsan mukaan neonikotinoidit haittaavat mehiläisten ja muiden pölyttäjien elämää.

Suomi vastusti komission päätöstä, sillä neonikotinoideille ei ole tällä hetkellä meille sopivia korvaavia vaihtoehtoja. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on myöntänyt poikkeusluvan peittausaineiden käyttöön sekä viime että ensi keväälle.

Vain pieniä jäämiä pesissä

Elintarviketurvallisuusviraston ja Luonnonvarakeskuksen käynnistämässä Neomehi-hankkeessa tutkittiin, millaisia vaikutuksia neonikotinoideja sisältävillä torjunta-aineilla on mehiläisiin.

Tulokset ovat erilaisia kuin ne, mihin komissio perusti päätöksensä.

”Kylvösiementen neonikotinoidipeittauksella ei näytä olevan välitöntä vaikutusta mehiläisten selviytymiseen Suomessa”, sanoo pian päättyvää hanketta johtanut tutkija **Jarmo Ketola** Luonnonvarakeskuksesta.

» Tulosten perusteella ei voida sulkea pois esimerkiksi suunnistuskäyttäytymisen häiriöihin liittyviä riskejä.

Tutkimustulosten perusteella neonikotinoidijäämät kulkeutuvat mehiläispesiin siitepölyn ja meden mukana.

”Jäämätasot pesänäytteissä olivat niin alhaisia, että akuutti haitta mehiläisille on epätodennäköistä. Tulosten perusteella ei voida kuitenkaan sulkea pois esimerkiksi lisääntymisen ja suunnistuskäyttäytymisen häiriöihin liittyviä riskejä”, sanoo Eviran erikoistutkija **Kati Hakala**.

Samoilla linjoilla on mehiläistenhoidon tutkimuspalveluja hankkeelle tuottanut yrittäjä **Lauri Ruottinen**.

”Peittausaineista ei ilmennyt välitöntä haittaa mehiläispesille tutkimuksen aikana. Koeasetelma ei kuitenkaan sulje pois muita tekijöitä, jotka voivat olla syynä aikuisten mehiläisten määrän muutoksiin”, hän sanoo.

Efsa käy parhaillaan läpi neonikotinoidivalmisteiden käyttöön liittyvää uutta tutkimustietoa. Vielä ei tiedetä, milloin Euroopan komissio käsittelee asiaa uudelleen.

SATU LEHTONEN

Sinikielitauti leviää Ranskassa

Bluetongue eli sinikielitauti leviää Ranskassa huolestuttavasti, Eläinten terveys ETT ry raportoi.

Tähän mennessä Ranskassa on raportoitu jo 105 taudinpurkausta kolmen viime kuukauden aikana. Tauti ei ETT:n tietojen mukaan ole aiheuttanut kuolemantapauksia.

Sinikielitauti on polttiaisten levittämä virustauti. Se ei leviä maidon, lihan eikä niistä valmistettujen tuotteiden kautta eikä se tartu ihmiseen.

Virus aiheuttaa lähinnä lampailla kuumeisen limakalvotulehduksen. Taudille tyypillisiä ovat esimerkiksi suun ja sierainten alueen haavaumat ja turvotus sekä osalla eläimistä kielen sinerrys.

Naudat eivät yleensä oireile, vaan toimivat taudin kantajina ja voivat levittää sitä polttiaisten välityksellä edelleen. Ranskassa nyt leviävä virustyyppi 8 on kuitenkin aiheuttanut poikkeuksellisen paljon oireita myös naudoilla.

Bluetongue-tautia on esiintynyt pitkään Etelä-Euroopassa. Tyyppi 8 todettiin ensimmäisen kerran Keski-Euroopassa elokuussa 2006. Poikkeuksellisen leuto syksy ja alkutalvi auttoivat tartunnan leviämistä Hollannin, Belgian, Saksan, Ranskan ja Luxemburgin alueilla. Virusta kantava polttiaissukupolvi onnistui myös talvehtimaan Euroopassa, koska kesällä 2007 virus lähti uudestaan leviämään voimakkaasti.

Tartunta levisi vuosina 2007–2009 myös Britanniaan, Tanskaan, Ruotsiin ja Norjaan, mutta kaikissa tartunnan eteneminen saatiin rajattua tehokkaasti.

Bluetongue ei tartu suoraan eläimestä toiseen, vaan vaatii aina verta imevän polttiaisen välittäjäkseen.

Myös Suomessa esiintyy polttiaislajeja, jotka voivat teoriassa levittää virusta.

Lintuinfluenssa leviää

Eteläisessä Ranskassa todettu korkeapatogeeninen eli voimakkaita oireita aiheuttava lintuinfluenssa on levinnyt.

Tauti löydettiin ensin siipikarjaharrastajan tilalta. Tilan ympärille määrättiin suojavyöhyke.

Nyt tautia on löytynyt hanhitilalta, joka sijaitsee 90 kilometrin päässä taudin ensimmäisestä puhkeamispaikasta, sekä 50 kilometrin päässä sijaitsevalta ankkatilalta.

SATU LEHTONEN

Maitotilojen määrän ennustetaan laskevan ensi vuonna 8 prosenttia

Maitotilojen määrä vähenee ensi vuonna selvästi totuttua enemmän, kahdeksan prosenttia, Gallup Elintarviketieto arvioi viime keväänä. Tähän saakka tilamäärä on laskenut tasaista reilun viiden prosentin vuosivauhtia.

Syksyn siemennystilastot tukevat ennustetta, tutkimusjohtaja **Eeva Heikkilä** Suomen Gallup Elintarviketiedosta kertoo.

Keinosiemennysosuuskunta Faba kertoi marraskuussa siemennysmäärien romahtaneen syys–lokakuussa 20 prosenttia, kun alkuvuosi oli liikuttu 5–7 prosenttia viimevuotista pienemmissä luvuissa. Luvussa ovat mukana myös lihanaudat.

Heikkilän mukaan lypsylehmien siemennykset ovat tammi–lokakuussa vähentyneet vajaat neljä prosenttia. Tässäkin tilastossa näkyy syksyllä iso notkahdus: syys–lokakuussa vähennys oli 13,5 prosenttia.

Toimilupasiemennykset näkyvät tilastossa viiveellä, mutta niissä Heikkilä ei arvioi tapahtuneen mitään yhtäkkistä lisääntymistä, joka selittäisi syys–lokakuun notkahdusta.

Ensi vuoden tammi–heinäkuussa lypsyrotuisia vasikoita syntyy Elintarviketiedon ennusteen mukaan noin neljä prosenttia vähemmän kuin viime vuonna. Syys–lokakuun siemennysten vähennykset näkyvät touko–kesäkuun vasikkamäärien selvänä vähennyksenä viime vuoteen nähden.

Elintarviketieto arvioi lypsylehmien määrän vähenevän ensi vuonna noin 2 000 päällä ja maitotilojen määrän kahdeksalla prosentilla.

Lopettavat ovat yleensä pieniä tiloja, joilla ei ole pitkään aikaan tehty investointeja.

Liharotusiemennysten arvioidaan lisääntyneen, joten osa maidontuotannon lopettavista jatkanee lihantuotantoa.

SATU LEHTONEN

Eläinsuojelukeskukselle hyvinvointipalkinto

Riihimäkeläinen eläinsuojelukeskus Onnentassu saa Suomen Eläinlääkäriliiton tämän vuoden eläinten hyvinvointipalkinnon.

Palkintoperusteissa Onnentassun toiminnan todetaan olevan hyvin järjestettyä, toimivasti verkostoitunutta ja eläinsuojelutoiminta on järjestelmällisesti hoidettu. Lisäksi Onnentassun ylläpitämä eläinhoitola tuottaa tuloja, Eläinlääkäriliitto kiittelee.

Eläinten auttajat ry vastaa Onnentassun toiminnasta, jonka eläinsuojelutyön asiakkaina viime vuonna oli runsas 300 kissaa ja vajaa 200 koiraa sekä pieni määrä jyrsijöitä ja muita pikkulemmikkejä.

Eläimet ovat päätyneet Onnentassun turviin monesta eri syystä. Osa on löytöeläimiä tai eläinsuojeluviranomaisten päätöksellä hoitoon toimitettuja. Joukossa on myös nelijalkaisia, joista omistaja on luopunut, koska ei enää kykene huolehtimaan lemmikistään.

Onnentassun eläinhoitolaan omistaja voi tuoda lemmikkinsä esimerkiksi lomamatkan ajaksi.

Yhteistyölle kiitosta

Kunnilla on eläinsuojelulain mukaan velvollisuus huolehtia irrallaan tavattujen kissojen ja koirien sekä muiden pienikokoisten seura- ja harraste-eläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä.

Onnentassu tuottaa palvelun 11 kunnalle: Riihimäki, Loppi, Kerava, Järvenpää, Mäntsälä, Pukkila, Nurmijärvi, Tuusula, Pornainen, Hausjärvi ja Askola.

Eläinlääkäriliitto kertoo arvostavansa Onnentassun hyvää, joustavaa ja luotettavaksi todettua yhteistyötä eläinsuojeluviranomaisten kanssa. Eläinsuojelullisista syistä talteen otettuja eläimiä sekä löytöeläimiä voidaan jättää hoitoon myös öisin.

Eläinten auttajat aloitti toimintansa yli 20 vuotta sitten. Nykyisissä tiloissa on oltu vuodesta 2006.

Rakennuksessa sijaitsee myös Riihimäen kaupungineläinlääkärin vastaanotto.

Suomen Eläinlääkäriliitto jakoi eläinten hyvinvointipalkinnon kolmatta kertaa valtakunnallisilla eläinlääkäripäivillä Helsingissä. Edelliset on myönnetty 2009 ja 2011.

MAIJA ALA-SIURUA

LYHYESTI

Ruokohelpi vähentää kasvihuonepäästöjä

Bioenergiaa voidaan tuottaa ympäristöystävällisesti myös turvemaalla.

Entisellä turvetuotantoalueella viljelty monivuotinen ruokohelpi muutti alueen kasvihuonekaasulähteestä kaasunieluksi, Itä-Suomen yliopistossa tarkastettava filosofian maisteri **Niina Hyvösen** väitöstutkimus osoittaa.

Ruokohelpiviljelmän kasvihuonekaasupäästöt olivat alhaisemmat kuin maatalousmailla yleensä.

Lisäksi hiilen ja ravinteiden valunta oli vähäisempää kuin turvetuotantoalueilta tai maatalousmailta keskimäärin.

KÄRCHER PROFESSIONAL.
HARMAA ON VARMAA.
Järeät kuumavesipesurit ammattikäyttöön.
Kovaan, säännölliseen ammattikäyttöön mitoitetulla kuumavesipesurilla koneiden, ajoneuvojen ja rakennusten pesu sujuu ripeästi ja varmasti. Kysy tarjousta ja päivitä pesurisi testivoittajaan lähimmän Kärcher-ammattituotteiden jälleenmyyjän luona.
www.karcher.fi

TESTIVOITTAJA! Käytännön Maamies 11/2012
HDS 12/18 CX kuumavesipesuri
▪ 180 bar, 1200 l/h
▪ sovh 4999,- (sis. alv 24%)
KÄRCHER
makes a difference